

Kaj so garje?

Garje so nalezljiva kožna bolezen, ki jo povzroča pršica *Sarcoptes scabiei*. Gre za izredno srbečo okužbo, ki se najpogosteje prenaša s tesnim stikom kože s kožo ali preko okuženih oblačil in posteljnine. Širi se v družinah, pa tudi med otroki, zlasti v vrtcih, šolah in drugih skupinah, kjer je veliko tesnih stikov.

Kako prepoznamo garje?

Garje se kažejo z izpuščaji **v obliki rdečkastih bunčic, mehurčkov ali suhih krast**; značilni so tudi nekaj milimetrov dolgi, rdečerjavi, nekoliko dvignjeni in zaviti kožni rovkci. Običajno se pojavijo v pregibih (med prsti na rokah, zapestjih, komolcih, pazduhah) ter okoli pasu, na spolovilu, na zadnjici. Pri dojenčkih in majhnih otrocih se lahko spremembe pojavijo tudi na obrazu, lasišču, dlaneh in podplatih. Značilno je **močno srbenje**, zlasti **ponoči**. Po nekaj tednih bolezni, tudi že po uspešnem zdravljenju, se lahko pri manjših otrocih v pazduhah, dimljah ali genitalno pojavijo večje bunčice ali vozli, ki predstavljajo vnetno reakcijo na razpadle parazite. Pri postavitvi diagnoze je pomemben podatek **srbenja pri več družinskih članih**.

Kako postopamo?

- Zdravnik predpiše antiparazitsko kremo, ki se jo nanese na celotno telo od vratu navzdol. Kremo pustimo delovati na koži čez noč (vsaj 8–12 ur), zjutraj pa jo speremo. Postopek se po navodilih zdravnika običajno ponovi čez 7–14 dni.
- Zdravnik lahko predpiše tudi druge lokalne antiskabične pripravke, zdravljenje nato poteka po navodilih.
- Sočasno je treba zdraviti vse bližnje kontakte.

- Po končanem zdravljenju naj se vsi oprhajo ali okopajo, preoblečejo in zamenjajo posteljino, perilo in brisače ter jih operejo pri vsaj 60 °C.
- Česar ne moremo oprati, zapremo v plastične vrečke za vsaj 72 ur pri sobni temperaturi ali zamrznemo pri temperaturi -25 °C za vsaj dve uri.
- Okužene predmete lahko 4 dni zračimo ali čez noč prestavimo v prostor, kjer so temperature pod ničlo.
- Pohištvo, ki je prevlečeno z blagom, izločimo iz uporabe za 24 ur, tisto, ki se lahko mokro čisti, po 24 urah pobrišemo z vodo in detergentom.
- Potrebno je temeljito čiščenje in sesanje stanovanja, vključno z oblazinjenim pohištvom, in avtomobilskih sedežev.
- V primeru trdovratne bolezni lahko bolnik, prilagojeno starosti, prejme tudi antiparazitsko sistemsko zdravilo, ki ga lahko predpiše specialist dermatolog ali infektolog.

Kdaj k zdravniku?

- Če se pojavi značilen srbež, zlasti če se širi med družinskimi člani,
- če se pojavijo izpuščaji na tipičnih mestih,
- če srbež vztraja kljub uporabi drugih sredstev za kožo (npr. kreme za suho kožo),
- če se po začetnem zdravljenju stanje ne izboljša ali se znova poslabša.

Gradivo je informativne narave in kot tako namenjeno izključno splošnemu informiranju. Gradivo ne more nadomestiti pregleda pri zdravniku. Opisane informacije so splošne narave in morda niso primerne za vsak posamezen primer. V primeru nejasnosti ali vprašanj se posvetujte s svojim zdravnikom, v primeru nujnih stanj vedno pokličite 112. Gradivo temelji na smernicah, veljavnih v maju 2026. Pregledali so ga pediatri in zdravniki, ki obravnavajo otroke in mladostnike. Avtorji gradiva ne zagotavljajo, da so informacije vedno popolne, popolnoma posodobljene ali primerne za vsak klinični primer. Prav tako ne prevzemajo odgovornosti za kakršnekoli posledice, ki bi lahko nastale zaradi uporabe navedenih informacij. Uporaba gradiva je na lastno odgovornost.